

Styrelsens förslag på motion 1

Från Kristian Olofsson Sven-Erik Johansson

Styrelsen i FSF besvarar endast att-satsen i motionen.

Styrelsens bedömning:

Motionärerna lyfter viktiga frågor som berör fäbodbruket i Sverige. Styrelsen anser att FSF redan arbetar med de frågor som motionärerna lyfter.

Med ovanstående argument föreslår styrelse:

Att motionens att-sats ska anses: Besvarad

Styrelsen i FSF arbetar med följande svarsalternativ.

Bifallen: Ny fråga som FSF ska arbeta med.

Besvarad: Befintlig fråga som FSF redan arbetar med.

Avslagen: Fråga som FSF inte ska hantera utifrån ansvarsområde, eller som skulle försvåra pågående arbetet eller att personella och ekonomiska resurser inte finns.

Motion till FSF årsstämma i Mora 2024-04-20

Förslag: Arbeta för fäbodbruk och utmarksbete som ursprunglig agrar kultur och näring.

Vi föreslår årsstämman att besluta:

Att FSF ska utveckla en arbetsordning och saklig grund för att lyfta fram fakta och historisk kunskap och driva fäbodbrukarnas och betesbrukarnas, fäbodbrukets och utmarksbetets intressen med målsättningen att få bekräftelse och ökad legitimitet, höjd status samt förbättrade villkor genom erkännande av fäbodbruk och utmarksbete som traditionell och ursprunglig agrar näring i vårt land.

Bakgrund:

Boskapsskötsel och betesdrift med frigående djur på utmarksbete i skog och fjäll har sina rötter tillbaka i förhistorisk tid i Skandinavien. Det har alltså under långa tider utvecklats seder och bruk och en traditionell kunskap inom landskapsskötsel, djurhållning, produkthantering och praktisk överlevnadsförmåga baserat på handens arbete och lokala resurser. Detta har genom tiderna format

såväl ett immateriellt kulturarv som ett fysiskt kulturarv i bebyggelse samt ett biologiskt kulturarv i landskap och biologisk mångfald. Allt detta återfinns inte minst inom det ännu kvarvarande fäbodbruket, men även inom andra former av historiskt förankrat småskaligt naturbrukande över hela vårt land. Inom alla dessa traditionella brukningsformer finns också en grundläggande kunskap om hållbarhet, hushållning och att kunna producera högvärdiga livsmedel baserat på lokala resurser.

Oavsett dessa historiska grunder och genuina värden som fäbodbruket, utmarksbetet och likartade brukningsformer svarar för, så befinner sig fäbodbruket och flertalet andra traditionella brukarkulturer i vårt land överlag i en utsatt situation. Man kan tolka det som en nedprioritering i förhållande till andra intressen, kulturer och näringar och en svag legitimitet och i praktiken en låg status för fäbodbruk och utmarksbete med tamboskap.

Man kan konstatera olika brister vad gäller regelverkens utformning och stödet från myndigheterna, otillräckliga ekonomiska möjligheter för den arbetsintensiva småskaligheten, samt att det saknas stabilitet och förutsägbarhet vad gäller politiken och villkoren för dessa naturbruksverksamheter. Det finns alltså betydande svårigheter för verksamheternas överlevnad, tillväxt och generationsväxling samt för nyetablering av yngre företagare/brukare. Idag ser vi därför en ökande medelålder bland fäbodbrukarna och ett minskande antal aktivt verksamma fäbodbrukare som ska bära ansvaret för att förvalta traditionell kunskap. Allt detta när vi samtidigt står inför ökande behov av hållbar, lokal och resurseffektiv livsmedelsproduktion. Och dessutom samtidigt som även fäbodbrukarna genom ett programråd är delaktiga i arbetet med implementeringen av konventionen om biologisk mångfald (CBD), vad avser traditionell kunskap och sedvanebruk.

Dessa frågor aktualiserades i motion även vid förra årsstämman och styrelsens svar på den motionen var då att man tycker att detta är viktigt och att det även framledes kommer att vara inriktningen för FSF.

Så hade vi under 2023 en förnyad behandling vid regeringskansliet av frågan om myndighetsansvar för fokuspunktsuppdraget och huvudmannaskap för programrådet för traditionell kunskap.

Vi vill att styrelsen förklarar hur man tänkte när man tog ställning för att acceptera förslaget att Sametinget åter skulle tilldelas fokuspunktsuppdraget. Utifrån vår bedömning är detta inte förenligt med ansvaret för att synliggöra och driva fäbodbrukarnas grundläggande och långsiktiga intressen, och det kan därmed inte vara rimligt att det ska utgöra inriktningen för FSF arbete. Tvärtom finns det behov av att synliggöra och tydliggöra boskapsskötselns, fäbodbruket och utmarksbetets rötter i vårt land tillbaka i förhistorisk tid och att systematiskt förmedla denna kunskap och dessa budskap till alla aktörer i vår omvärld, inte minst myndigheter och politiken. För om inte FSF gör det - vem ska vi i så fall förvänta sig står upp för dessa våra intressen och värden?

Med denna uppdaterade redogörelse vill vi föreslå årsstämman att besluta att FSF ska utveckla en arbetsordning och saklig grund att lyfta fram sådan kunskap och driva fäbodbrukarnas och betbrukarnas, fäbodbrukets och utmarksbetets grundläggande och långsiktiga intressen utifrån den faktiska historiken, med målsättningen att få bekräftelse och ökad legitimitet, höjd status samt förbättrade villkor genom erkännande av fäbodbruk och utmarksbete som traditionell och ursprunglig agrar näring i vårt land.

Sälen 2024-03-30

Kristian Olofsson Sven-Erik Johansson